

**ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»
Кафедра історії України**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО СТРУКТУРИ ТА ОФОРМЛЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ**

для здобувачів вищої освіти ОПП Середня освіта (Історія)

спеціальність 014 Середня освіта (Історія)

Рівні вищої освіти:

перший (бакалаврський)

другий (магістерський)

Одеса – 2024

Укладачі:

Добролюбська Ю. А., доктор філософських наук, професор

Яновська Л. Г., кандидат педагогічних наук, доцент

Методичні рекомендації до структури та оформлення кваліфікаційних робіт.
(для здобувачів вищої освіти ОПП 014 Середня освіта (Історія). – Одеса :
Університет Ушинського, 2024. 48 с.

*Друкується за рекомендацією Вченої ради
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол № 14 від 25 квітня 2024 року)*

Рецензенти:

Діанова Наталія Миколаївна, доктор історичних наук, професор,
професор кафедри історії України ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Ягоднікова Вікторія Вікторівна, доктор педагогічних наук, професор,
проректор з науково-педагогічної та інноваційної діяльності КЗВО «Одеська
академія неперервної освіти Одеської обласної ради»

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
СТРУКТУРА РОБОТИ	7
ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ РОБОТИ	8
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ МЕТОДИЧНОЇ СКЛАДОВОЇ, ЩО ВІДПОВІДАЄ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ІСТОРІЯ)	13
ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ РОБОТИ	15
ПІДГОТОВКА ДО ПРОЦЕДУРИ ПУБЛІЧНОГО ЗАХИСТУ	19
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	30
ДОДАТКИ	
Додаток А	32
Додаток Б	33
Додаток В	34
Додаток Г	35
Додаток Г	36

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Науковою діяльністю вважається інтелектуальна творча праця, спрямована на здобуття і використання нових знань. Нові знання, здобуті в процесі фундаментальних досліджень, можуть бути оформлені у вигляді: наукових рефератів, статей, наукових доповідей, курсових, кваліфікаційних робіт. Курсова та кваліфікаційна (магістерська) роботи є видами навчальної діяльності здобувачів з елементами самостійного наукового дослідження певного питання (курсора) або низки питань чи наукової проблеми (магістерська). У першому випадку здобувачам слід опрацювати основні джерела та літературу й на їхній підставі подати наукову оцінку історичного явища, особи, процесу тощо. Кваліфікаційні роботи, особливо магістерська, мають складнішу структуру й ширше історичне тло, для їх підготовки потрібно залучити різноманітніші джерела й літературу, вони є більшими за обсягом.

Кваліфікаційна робота на другому (магістерському) рівні вищої освіти передбачає самостійне розв'язання комплексної проблеми у сфері історичної освіти, та проведення дослідження та/або застосуванням інноваційних (педагогічних) підходів. Ця робота передбачає узагальнення, систематизацію, розширення теоретичних і практичних доробків зі спеціальності 014 «Середня освіта (історія)» та застосування їх у вирішенні конкретних наукових та виробничих (педагогічних) завдань.

Водночас курсову і кваліфікаційну роботи виконують за єдиною логічною схемою, з урахуванням специфіки обраної теми, а оформлення науково-довідкового апарату практично збігається.

Зазвичай алгоритм написання будь-якої дослідницької роботи є таким: вибір теми; складання попереднього змісту (структури); збір бібліографії; опрацювання наукової літератури й джерел; систематизація й відбір зібраного матеріалу; уточнення структури роботи; написання попереднього варіанта тексту; внесення необхідних доповнень і змін; остаточне оформлення тексту.

1.1. Назва курсової та кваліфікаційної роботи повинна бути короткою, відповідати обраній спеціальності та суті вирішеної наукової проблеми, вказувати на мету дослідження і його завершеність. Іноді для більшої конкретизації до назви слід додати невеликий (4-6 слів) підзаголовок. У назві не бажано використовувати ускладнену термінологію, треба уникати назв, що починаються зі слів: «Дослідження питання...», «Дослідження деяких шляхів...», «Матеріали до вивчення...» тощо. При формулюванні теми кваліфікаційної роботи необхідно обов'язково враховувати методичну складову, що відповідає спеціальності 014 Середня освіта (історія).

Приклади типових назв магістерських досліджень з методики навчання історії або складової частини в кваліфікаційній роботі з історії:

«Активізація пізнавальних можливостей учнів ... засобами...», «Методика навчання курсу ...», «Методика реалізації особистісне орієнтованого підходу у ...», «Теоретичні та методичні засади ...», «Методика професійно орієнтованого навчання учнів...», «Формування ...компетентності учнів у ...», «Формування критичного мислення у старшокласників ... », «Формування уявлень учнів про ...», «Формування у старшокласників умінь ...» тощо.

1.2. Тема курсової роботи затверджується на засіданні кафедри, на якій виконується дослідження, не пізніше, ніж за 3 місяці до моменту захисту.

Теми кваліфікаційних (магістерських) робіт затверджуються наказом ректора з попереднім схваленням Вченою радою факультету за поданням завідувача кафедри і повинні виконуватись у відповідності до основних напрямків наукової діяльності університету.

1.3. Науковий керівник та рецензенти призначаються з числа осіб вищої кваліфікації. При виконанні роботи на стику сумісних проблем додатково може бути призначений науковий консультант.

1.4. Курсова та кваліфікаційна робота подається у вигляді спеціально підготовленого рукопису в твердому переплетінні або зброшурованого у папку.

1.5. Кваліфікаційна (магістерська) робота – це самостійна випускна науково-дослідницька робота, яка виконує кваліфікаційну функцію, тобто готується з метою публічного захисту і отримання ступеня магістра. Основне завдання її автора – продемонструвати рівень своєї наукової кваліфікації, вміння самостійно вести науковий пошук і вирішувати конкретні наукові завдання. Магістерська робота, з одного боку, має узагальнюючий характер, оскільки є своєрідним підсумком підготовки магістра, а з іншого повинна бути самостійним оригінальним науковим дослідженням здобувача, у розробці якого зацікавлені установи, організації або підприємства, при цьому здобувач упорядковує за власним розсудом накопичені наукові факти та доводить їх наукову цінність або практичну значимість.

До кваліфікаційної (магістерської) роботи додаються анотації українською та англійською мовами обсягом до 1800 знаків. Наприкінці анотації наводяться ключові слова відповідною мовою. Сукупність ключових слів повинна відповідати основному змісту наукової праці, відображати тематику дослідження і забезпечувати тематичний пошук роботи. Кількість ключових слів становить від п'яти до десяти. Ключові слова подають у називному відмінку, друкують в рядок через кому.

1.6. Для запобігання плагіату (запозиченню, відтворенню чужого літературного, художнього або наукового твору чи його частини під своїм іменем або псевдонімом) при написанні роботи здобувач повинен обов'язково посилатися на авторів і джерела, з яких запозичив матеріали або окремі результати. Робота повинна містити характеристику історіографічного стану проблеми та її джерельної бази, яка розміщується у вступі або в основній частині.

1.7. Згідно з «Положенням про академічну доброчесність учасників освітнього процесу Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» та «Порядком виявлення та встановлення фактів недоброчесності у Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені

К. Д. Ушинського» обов'язковою умовою є перевірка курсової та кваліфікаційної роботи на плагіат.

Перевірка здійснюється відповідно до «Інструкції щодо процедури технічної перевірки на наявність текстових запозичень (академічного плагіату) системами StrikePlagiarism та Unicheck, які рекомендовано Міністерством освіти і науки України. При значенні коефіцієнта подібності № 1 вище 30% та/або коефіцієнта подібності № 2 вище 5% (для системи StrikePlagiarism) та/або показника схожості вище 30% (для системи Unicheck) науковий керівник (консультант) роботи, визначає доцільність її детальнішого аналізу, у тому числі із залученням експертів. У разі необхідності, для усунення недоліків у перевірених текстах надається до 10 робочих днів для доопрацювання роботи. Після чого така робота перевіряється повторно згідно процедури зазначеної в «Інструкції». Якщо за результатами повторної перевірки коефіцієнт подібності/схожості залишається на рівні з попередніми показниками, то робота вважається такою, що не пройшла перевірку на плагіат. Здобувач освіти має право на доопрацювання роботи і подання її до захисту на наступний навчальний рік.

2. СТРУКТУРА РОБОТИ

Робота повинна містити:

титульний аркуш (Додаток А, Додаток Б);

перелік умовних скорочень (Додаток В);

зміст (Додаток Г);

вступ;

основну частину;

висновки;

список використаних джерел та літератури (Додаток Г);

додатки (при необхідності).

3. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ РОБОТИ

3.1. Титульний аркуш має містити найменування вищого навчального закладу, у якому виконана робота; прізвище, ім'я, по батькові автора; назву роботи; науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника; місто і рік виконання.

3.2. Зміст має містити найменування та номери початкових сторінок усіх розділів та підрозділів (які мають заголовок), а також вступу, висновків, списку використаних джерел та літератури та додатків.

3.3. Перелік умовних скорочень. Якщо у роботі використано маловідомі скорочення, то їх перелік повинен бути поданий у вигляді окремого списку, який розміщують перед вступом. Перелік треба друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять скорочення, справа – їх детальну дешифровку. Якщо таких скорочень у роботі менше трьох, перелік не складають, а їх дешифровку наводять у тексті при першому згадуванні.

3.4. Вступ повинен розкривати сутність та стан наукової проблеми. Він має містити такі пункти:

- актуальність теми роботи;

Актуальність роботи повинна містити суттєве обґрунтування доцільності, сучасної важливості та злободенності теми та проблематики. Автор повинен вказати, чому обрав саме таку тему та показати її важливість в сучасних умовах. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним.

- зв'язок роботи з науковими програмами університету;

Вказується, згідно якої наукової теми кафедри проводилось кваліфікаційне (магістерське) дослідження.

- стан дослідження проблеми;

Стан дослідження може містити докладну історіографію проблеми або бути лише короткою анотацією, у разі, коли історіографічна частина вноситься до першого розділу чи вся робота має історіографічну спрямованість. Він повинен містити також характеристику джерельної бази роботи: опис джерел, що були застосовані, їх вид та класифікацію.

- мета та наукові завдання дослідження;

Мета – результат, якого необхідно досягнути та здійснити. Вона повинна узгоджуватися з назвою роботи і містити не тільки очікувані результати, а й вказувати, на яких наукових передумовах вона базується, чим і як досягається (із залученням яких наукових гіпотез, ідей, явищ, законів та ін.).

Між метою і кінцевим результатом дослідження має бути певний зв'язок. Поставленої мети обов'язково треба досягти. І неодмінно перевірити, чи чітко визначене досягнення мети у висновках. Мета роботи реалізується через конкретні завдання, які треба вирішити відповідно до цієї мети.

Наукові завдання – питання та проблеми, які потребують вирішення для досягнення мети.

Як правило, вони формулюються у вигляді конкретних тез: визначити...; довести...; досягти..., з'ясувати..., охарактеризувати...; провести...; проаналізувати...; розкрити...; розробити... тощо

При формулюванні завдань кваліфікаційної роботи необхідно обов'язково виділити завдання (не менше одного) методичного характеру, яке буде відображати зміст розділу, присвяченого методиці навчання історії означеної теми у закладі загальної середньої освіти, що відповідає спеціальності 014 Середня освіта (історія).

Наприклад:

- на основі аналізу науково-педагогічної літератури розкрити особливості...

- з'ясувати сутність.... умінь....

- обґрунтувати теоретико-методологічні засади методичної діяльності учителів історії в закладах загальної середньої освіти.

- розробити систему впровадження в освітній процес закладів загальної середньої освіти.....

- експериментально перевірити ефективність розробленої системи.....

- об'єкт та предмет роботи;

Об'єкт роботи – це те, що досліджується у роботі (джерельна база, історіографія, явище, процес, діяльність історичних постатей, проблематика тощо).

Предмет роботи – це процес визначення тих боків об'єкта, що підлягають дослідженню у прямій залежності від мети.

- методологія роботи;

Методологія – сукупність принципів та методів, якими користується автор при написанні своєї роботи.

- наукова новизна одержаних результатів;

Подається коротка анотація нових наукових рішень, запропонованих магістром особисто. Новизна повинна бути сформульована чітко та конкретно, вказувати на нові джерела, введені до наукового обігу, на оригінальне прочитання історіографії проблеми, застосування нових методів та методик.

- практичне та навчально-методичне значення дослідження;

Опис можливого використання результатів роботи в науковій та учбовій практиці.

- апробація результатів роботи;

Вказується, на яких кафедральних наукових семінарах, студентських наукових конференціях, конкурсах, наукових симпозіумах, з'їздах тощо оприлюднені результати досліджень.

- публікації;

Вказують, у скількох публікаціях висвітлені основні матеріали дослідження.

Якщо того вимагає тема, то вступ має містити також визначення **хронологічних або географічних меж** дослідження.

Хронологічні межі дослідження – це визначення конкретного часового простору, коли відбувалися події, досліджені в науковій роботі. В хронологічних межах потрібно вказати нижню і верхню часові рамки перебігу подій, явищ, процесів, життя і діяльності персоналій і т.п., що дозволяє повною

мірою узагальнити, систематизувати, осмислити і оцінити на рівні сучасних вимог історичні події, явища, роль тих чи інших діячів.

Географічні межі дослідження – просторові межі, конкретна територія, на якій відбувалися події, що досліджуються в роботі. Іншими словами, доцільно чітко визначити кордони, на яких відбувалися події, явища, процеси, які досліджує автор.

Бажано також надати опис **структури роботи**: вказати загальну кількість аркушів, кількість розділів та підрозділів, праць у списку використаних джерел та літератури, наявність додатків та ілюстрацій.

Для курсової роботи обов'язкова наявність пунктів: актуальність, стан дослідження, мета та наукові завдання, об'єкт та предмет дослідження, практичне та навчально-методичне значення дослідження.

Кваліфікаційна (магістерська) робота повинна обов'язково містити всі вказані пункти вступу.

3.5. Основна частина роботи складається з розділів, підрозділів, пунктів та підпунктів. Кожний розділ починають з нової сторінки. В кінці кожного розділу формулюються стислі висновки. Кількість розділів та підрозділів, наявність пунктів та підпунктів обумовлюється темою роботи та характером проблематики. Однак бажано, щоб робота містила не менше трьох розділів, а її частини дорівнювали одна одній за розмірами.

Один з розділів кваліфікаційної (магістерської) роботи має бути присвячений методиці навчання історії означеної теми у закладах загальної середньої освіти. В цьому розділі подається текст, в якому пропонується методична розробка здобувача освіти з теми кваліфікаційного дослідження. За наявності практичного значення отриманих результатів надаються відомості про використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання.

Будь-яка оригінальна побудова роботи вимагають спеціального обґрунтування.

3.6. У висновках викладають найбільш важливі наукові та практичні результати роботи. Висновки повинні містити формулювання досягнутої мети та завдань роботи, поставлених у вступі.

3.7. Список використаних джерел та літератури повинен містити всі документи, матеріали та видання, на які є прямі посилання в тексті роботи. До списку можна включати також роботи, що справили загальний вплив на напрям чи методи дослідження. Однак кількість таких праць не повинна перевищувати третини усього списку.

Список потрібно формувати за абеткою, поділяти на джерела та літературу. Додатковий поділ літератури на монографії та статті припустимий, але не обов'язковий. Якщо у списку наводиться декілька праць одного автора, вони розміщуються у порядку видання. У разі наведення у списку іншомовної (тобто не кирилицею) літератури, її розміщують після кириличної. Бібліографічний опис складається лише на мові тексту видання, переклад назв у списку не припустимий.

3.8. Заборонене використання наукових праць країни-окупанта. Забороняється цитування в тексті та внесення до бібліографічних списків тих джерел, які опубліковані російською мовою в будь-якій країні, а також джерел іншими мовами, якщо вони опубліковані на території росії та білорусі після 2014 року.

Загальні рекомендації щодо поділу на джерела та літературу:

І) до джерел входять:

а) документи державних органів та збірки законів (Конституція України, Салічна правда),

б) документи політичних партій, організацій, груп,

в) преса,

г) праці стародавніх авторів (Геродот, Плутарх),

д) мемуари,

е) листи приватних осіб,

є) статистичні матеріали

II) до літератури – загальні та конкретні монографії, наукові статті у часописах, журналах, збірниках, інтернет-виданнях та ін.

Список використаних джерел та літератури рекомендується оформлювати згідно з «ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

За бажанням здобувача та узгодженням з науковим керівником список використаних джерел та літератури може бути оформлений за АРА (American Psychological Association) style чи Harvard style.

3.8. До додатків доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття роботи:

- історичні мапи;
- копії архівних матеріалів та джерел;
- ілюстрації (малюнки, фотографії, креслення);
- схеми, графіки, таблиці;
- інструкції та методики, опис алгоритмів і програм вирішення задач, розроблені автором дослідження;
- конспекти уроків та позакласних заходів;
- календарно-тематичне планування;
- анкети для проведення педагогічного експерименту.

Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках. Якщо додатків декілька, тоді кожний повинен починатися з нової сторінки. Нумерація додатків може наводитися великими літерами української абетки (наприклад: додатки А, Б, В ...).

На кожний з додаткових матеріалів необхідні посилання в основному тексті роботи.

Перелік додатків та змісту кожного з них оформлюються окремими списками на окремих сторінках перед самими додатками. Матеріал в них повинен бути розміщений у порядку появи посилань на них у тексті роботи.

4. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ МЕТОДИЧНОЇ СКЛАДОВОЇ, ЩО ВІДПОВІДАЄ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ІСТОРІЯ)

Мета теоретичної частини в кваліфікаційній роботі магістрів.

Теоретична частина кваліфікаційної частини направлена на визначення невирішеної раніше проблеми з означеної теми, а практична пропонує шляхи вирішення цієї проблеми. Це розділ роботи в якому зібрано статистику, проведено експеримент, який дає можливість підтвердити викладену в попередніх розділах теорію. Практичний розділ дуже важливий так, як дає можливість перевірити уміння здобувача освіти застосовувати здобуті теоретичні знання з історії, методики її навчання, педагогіки, вікової психології в практичній роботі. В основу практичного розділу покладено певні дані про предмет дослідження. Розглядати досліджувану проблему можна з різних аспектів відповідно до типу кваліфікаційної роботи: емпіричний (розділ пишеться на основі самостійно проведеного експерименту під час проходження виробничої (педагогічної практики) в закладі загальної середньої освіти); теоретичний (відображається глибокий теоретичний аналіз проблеми та висовуються нові думки з означеного питання); проектний (здобувач розробляє методичні рекомендації до вивчення певної теми з історії з рекомендаціями застосування цього методичного доробку в практиці вчителя або викладача історії).

Структура практичної частини кваліфікаційної роботи. Робота над практичним розділом є складною для здобувача освіти, тому над цим розділом потрібно працювати разом з науковим керівником. Першим кроком має стати оформлення структури цього розділу:

1 етап – формулювання цілей та завдань практичної складової кваліфікаційної роботи;

2 етап – визначення шляхів вирішення завдань поставлених на першому етапі; розробка методології;

3 етап – відбір методів, способів розв'язання цих завдань, які найкраще підходять для реалізації саме ваших цілей і завдань;

4 етап – безпосередньо опис рішення та виведення висновків. Здобувач має зібрати велику кількість матеріалу, провести дослідження, опитування, експеримент, проаналізувати зібрані дані застосовуючи статистичний аналіз, категоріальний аналіз та контент-аналіз, застосувати висунуту гіпотезу практично. Підсумки в практичному розділі мають містити інтерпретацію отриманих результатів, оцінку ефективності використаних в роботі методів, прийомів, засобів та формулювання безпосередньо висновків.

Основні вимоги до практичного розділу кваліфікаційної роботи.

Практичний розділ має мати логічний зв'язок з теоретичними розділами. Важливим елементом цього розділу має бути наукова новизна з методичної та педагогічної точки зору. Розділ має містити актуальний матеріал та бути корисним для практичної роботи вчителя історії як сьогодні так і в перспективі. Всі дані повинні бути достовірними.

Основні вимоги до оформлення практичної частини. Теоретична частина складається переважно з тексту та заголовків. Практична в своїй складовій є набагато складнішою та містить графіки, таблиці, схеми, діаграми, формули тощо. Таблиці та схеми повинні мати підписи, додатки мають нумеруватися. В практичному розділі викладається зміст власних досліджень магістранта з виділенням особистого вкладу в методику навчання історії у закладах загальної середньої освіти. В розділі здобувач освіти може, за наявності, подати результат експериментальної перевірки ефективності впровадження в освітній процес розробленої ним методики навчання історії в школі. В кінці розділу магістрант робить висновки.

5. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ РОБОТИ

Обсяг курсової роботи повинен становити 24-36 сторінок, кваліфікаційної (магістерської) – 72-100 сторінок (основний текст).

Робота має бути надрукована на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210 x 291 мм). через півтора міжрядкових інтервали, шрифт Times New Roman, розмір шрифту (кегель) 14. Текст необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: верхній – 2 см, нижній – 2 см, лівий – 2,5 см, правий – 2 см.

Шрифт друку повинен бути чітким, середньої жирності, щільність тексту повинна бути однаковою.

Вписувати в текст роботи окремі іншомовні слова чи умовні знаки можна чорнилом, тушшю або пастою чорного кольору. Друкарські помилки можна виправляти підчищенням або зафарбовуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці виправленого тексту.

Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи: ЗМІСТ, ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ друкують великими літерами симетрично до тексту. Крапку після заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки підрозділів, пунктів та підпунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої).

Нумерація сторінок роботи подається арабськими цифрами без знака № та без крапки в кінці. Першою сторінкою роботи вважається титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер не ставлять, на інших сторінках номер ставлять у правому верхньому куті сторінки.

Зміст, перелік умовних скорочень, вступ, висновки, список використаних джерел та літератури не нумерують як структурні одиниці. Розділи необхідно нумерувати. Номер розділу ставлять після слова «Розділ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу. Підрозділи нумерують в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номеру розділу та порядкового номеру підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці

номера підрозділу повинна стояти крапка (наприклад: 2.3. – третій підрозділ другого розділу). Пункти та підпункти нумерують за такими ж правилами.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, мапи) і таблиці необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або виносити у додаток. Ілюстрації та таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують в межах розділу. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка (наприклад: Рис.1.2 – другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва та пояснення розміщуються під нею.

Текстові таблиці нумерують послідовно в межах розділу. В правому верхньому куті над заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці складається з номера розділу та порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка (наприклад: Таблиця 1.2 – друга таблиця першого розділу).

При перенесенні ілюстрацій та текстових таблиць у додаток, всі правила їх нумерації зберігаються.

Примітки до тексту, що містять довідкові і пояснювальні данні можуть друкуватися дрібним шрифтом на кінці аркуша та нумеруватися послідовно в межах однієї сторінки. Коли є одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку. Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, після чого наводять тексти кожної з приміток за номерами.

Наприклад:

Примітки:

1. або ¹ або * ...

2. або ² або **...

Посилання. При написанні роботи автор повинен давати посилання на оригінальні джерела та друковані праці, матеріали чи ідеї яких наводяться у

дослідженні. Цитування на мові оригіналу не вважається обов'язковим. Але, якщо автор вважає необхідним наводити цитату на мові оригіналу, тоді у примітках обов'язковий переклад на мову роботи.

Посилання в тексті роботи слід зазначати порядковим номером за списком використаних джерел та літератури, виділеним двома квадратними дужками.

Наприклад: «Цій темі присвячена праця І. В. Бойченка» [9].

Таке наведення номеру роботи за списком, без вказування на конкретні сторінки, припустимо лише у разі посилання на загальну тему чи ідею всієї роботи. Якщо наводиться цитата, але мова йде про факт або ідеї, викладені на конкретній сторінці (чи сторінках) вказаної праці, тоді номер сторінки (сторінок) обов'язково вказується.

Наприклад: «Це питання підіймає у своєму дослідженні І. В. Бойченко» [9, с. 236]. Або [9, с. 236-240]., якщо розглядання автором цього питання займає декілька сторінок у дослідженні.

Коли мова йде про серію чи декілька праць, їх номери наводять через кому.

Наприклад: Такий погляд на проблему можливо зустріти у роботах В. А. Гуляєва [7], С. Т. Різниченка [8], І. Н. Сенченка [9].

У разі необхідності вказати конкретні номери сторінок у декількох працях, дотримуються тих самих правил.

Наприклад: [7, с. 24-26], [8, с. 43-45], [9, с. 236-240].

При посиланні на оригінальні (рукописні) джерела (архівні матеріали) необхідно наводити повну назву документа, що має додаткове смислове значення. Потім вказується назва архіву, із якого цитується документ, номери фонду, опису, справи та аркушу. При першому згадуванні архіву необхідно наводити його повну назву, далі припустимо використання аббревіатури.

Наприклад:

Центральний державний історичний архів України, Київ.

Відповідно у списку літератури:

18. Центральний державний історичний архів України, Київ.
Ф. 293. Київський цензурний комітет
Оп.1.
Д. 813. Циркуляри та розпорядження. 1859. 47 л.

6. ПІДГОТОВКА ДО ПРОЦЕДУРИ ПУБЛІЧНОГО ЗАХИСТУ

6.1. Підготовка до публічного захисту. Підготовка до публічного захисту та публічний захист є логічним завершенням виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи. Кафедрою встановлюються контрольні терміни звітування здобувача вищої освіти.

Не пізніше ніж за 1 місяць до захисту відбувається попереднє обговорення кваліфікаційної (магістерської) роботи (попередній захист), яке проходить на засіданні випускової кафедри.

Після врахування всіх зауважень керівника здобувач вищої освіти завершує оформлення роботи й подає її керівникові для підсумкової перевірки відповідності встановленим вимогам.

Керівник з'ясовує ступінь готовності роботи, відповідність її вимогам, засвідчує відсутність плагіату та належний ступінь оригінальності тексту.

За умови належного виконання роботи керівник допускає її до попереднього захисту.

Здобувач вищої освіти подає на попередній захист завершену роботу, але не прошиває її. У разі виявлення несуттєвих недоліків йому може бути надано певний термін для їх усунення.

Після попереднього захисту за умови успішного його проходження та повної відповідності кваліфікаційної (магістерської) роботи встановленим вимогам, доопрацювання роботи згідно з пропозиціями і зауваженнями (за необхідності), вона зшивається у тверду обкладинку. Завершена, оформлена належним чином та прошита кваліфікаційна (магістерська) робота повинна бути подана здобувачем вищої освіти рецензенту та керівникові для написання, відповідно, рецензії та відгуку.

Науковий керівник подає у письмовій формі відгук про кваліфікаційну (магістерську) роботу за такою схемою:

- відповідність виконаної роботи темі та встановленим вимогам;
- правильність використання понять і термінологічного апарату;
- ефективність використання рекомендованої літератури;
- уміння робити висновки та обґрунтовувати пропозиції;
- висновки.

У разі надання негативного відгуку на кваліфікаційну (магістерську) роботу науковим керівником, такий відгуком повинен бути розгорнутим і містити: обґрунтування актуальності теми, логічності і структури викладення матеріалу, якості огляду й аналізу літератури, коректності посилань на наведені в тексті цитати інших авторів, коректності й обґрунтованості вибору методів дослідження, якості емпіричного матеріалу, коректності формулювання власних висновків, відповідності висновків меті та завданням роботи, якості оформлення роботи, апробацію результатів дослідження.

Рецензування кваліфікаційної (магістерської) роботи здійснюють висококваліфіковані науково-педагогічні працівники, які є фахівцями з відповідної спеціальності та працюють в інших закладах вищої освіти.

У рецензії зазначають:

- актуальність теми
- уміння визначити основні питання і викладати матеріал у логічній послідовності й взаємозв'язку;
- позитивні сторони та недоліки при висвітленні теми (глибина розкриття, повнота вивчення літературних джерел тощо);
- самостійність, творчий підхід здобувача вищої освіти до осмислення теоретичного і фактичного матеріалу;
- уміння користуватися працями класиків вітчизняної і світової науки, нормативно-правовими актами, бібліографічним апаратом для ілюстрації своїх думок;
- оформлення кваліфікаційної (магістерської) роботи;

- наявність висновків і пропозицій.

Рецензія містить також і рекомендації щодо оцінки роботи. Внесення змін до кваліфікаційної (магістерської) роботи після складання відгуку керівника та рецензії не допускається.

Здобувач вищої освіти має право ознайомитися зі змістом рецензії на свою роботу не пізніше ніж за день до захисту.

Завершена, оформлена належним чином та прошита кваліфікаційна (магістерська) робота має бути надані на кафедрі.

За результатами обговорення на засіданні кафедри ухвалюється рішення про недопущення до захисту кваліфікаційних (магістерських) робіт здобувачів вищої освіти, які не виконали індивідуального навчального плану та / або не подали у встановлений термін підготовлену до захисту кваліфікаційну (магістерську) роботу.

У разі невідповідності роботи визначеним вимогам, зокрема, якщо у встановлені терміни науковому керівнику подана робота, яка не відповідає визначеним вимогам щодо змісту чи форми кваліфікаційної (магістерської) роботи, то науковий керівник повертає роботу на доопрацювання.

Якщо робота з позитивним відгуком наукового керівника надійшла своєчасно до рецензента, який виявив, що вона не відповідає визначеним вимогам щодо змісту чи форми роботи, то рецензент надає рецензію на роботу з негативною оцінкою. Така робота допускається до захисту перед екзаменаційною комісією (ЕК), яка з урахуванням особистого ознайомлення членів комісії з роботою, урахуванням оцінки роботи рецензентом та її захисту здобувачем вищої освіти ухвалює рішення більшістю голосів від складу комісії про її оцінку.

Якщо у кваліфікаційній (магістерській) роботі виявлено науковим керівником, рецензентом чи членом ЕК плагіат, то залежно від того, на якому етапі він був виявлений: на таку роботу пишеться негативний відгук науковим керівником з недопущенням роботи до захисту перед ЕК, або негативна

рецензія рецензентом, або робота оцінюється незадовільною оцінкою екзаменаційною комісією (якщо плагіат був виявлений під час захисту роботи).

6.2. Процедура публічного захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи. Кваліфікаційну (магістерську) роботу здобувач вищої освіти захищає прилюдно на засіданні екзаменаційної комісії (ЕК) у присутності наукового керівника. Для захисту кваліфікаційних (магістерських) робіт наказом ректора створюється екзаменаційна комісія (ЕК) зі складу найбільш досвідчених працівників професорсько-викладацького складу. Комісія проводить свої засідання відкрито та згідно із затвердженим графіком роботи.

Не пізніше ніж за день до початку захистів кваліфікаційних (магістерських) робіт на поточній сесії секретарем передається у відповідну ЕК, де відбуватиметься захист роботи:

- кваліфікаційна (магістерська) робота;
- звіт подібності кваліфікаційної (магістерської) роботи;
- копії друкованих статей та / або тез наукових доповідей тощо за темою роботи (звіт та копії мають бути прошиті разом з кваліфікаційною (магістерською) роботою);
- подання голові ЕК щодо захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи;
- зовнішня письмова рецензія.

У визначений день здобувач вищої освіти повинен з'явитися для публічного захисту роботи.

На захист здобувач вищої освіти повинен підготувати доповідь, у якій варто представити свою роботу в стислому вигляді:

- окреслити тему дослідження;
- визначити об'єкт і предмет дослідження;
- стисло викласти найбільш важливі положення та основний зміст роботи;
- описати методiku й результати дослідження;
- окреслити новизну та можливості практичного використання результатів роботи;

- представити основні висновки, які були одержані під час написання роботи;

- визначити перспективи подальших досліджень з обраної тематики.

Завершуючи виступ, здобувач вищої освіти має вказати, які його пропозиції вже впроваджено або заплановано до впровадження; де ще доцільно, на його думку, застосувати результати дослідження та яка їх практична цінність.

На виступ здобувача вищої освіти перед ЕК відводиться до 10 хвилин. Текст доповіді здобувача вищої освіти на захисті кваліфікаційної (магістерської) роботи має бути погоджено з науковим керівником. Рекомендовано підготувати презентацію, використовуючи сервіси для її створення (Power Point, Google Slides, Prezi та ін.)

Після виголошення доповіді здобувачеві вищої освіти ставляться запитання з теми роботи, на які він повинен дати вичерпні та обґрунтовані відповіді. Після відповіді на всі запитання оголошується зміст рецензії, а також слово може бути надано керівнику кваліфікаційної (магістерської) роботи. Виступ та відповіді на запитання, зауваження й побажання, зазначені в рецензії на роботу загалом, повинні показати найвищий рівень теоретичної підготовки здобувача вищої освіти, його всебічну ерудицію та вміння доступно викласти основні результати проведеного дослідження.

6.3. Оцінювання кваліфікаційної (магістерської) роботи. За результатами захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи ЕК ухвалює рішення про оцінку знань, а також про присвоєння здобувачам вищої освіти кваліфікації та видачі дипломів на засіданні комісії відкритим голосуванням більшістю голосів членів ЕК, які брали участь у її засіданні. За однакової кількості голосів голос голови ЕК є вирішальним.

Рішення ЕК оголошує здобувачам вищої освіти голова в усній формі прилюдно в день захисту кваліфікаційних (магістерських) робіт із занесенням результатів до протоколу засідання ЕК. Помилки та виправлення у протоколах не допускаються.

Повторний захист кваліфікаційної (магістерської) роботи з метою підвищення оцінки заборонений. У разі незгоди з оцінкою, здобувач вищої освіти може подати заяву чи скаргу з питань порушення прав або необ'єктивності оцінки голови ЕК, який їх розглядає та ухвалює відповідні рішення.

Здобувачеві вищої освіти, який отримав на захисті кваліфікаційної (магістерської) роботи перед ЕК незадовільну оцінку, не присвоюється освітній ступінь магістра та кваліфікація, не видається диплом і він відраховується з Університету Ушинського з видачею академічної довідки встановленого зразка. У таких випадках ЕК ухвалює рішення про повторний захист роботи з доопрацюванням або написання роботи на нову тему, визначену кафедрою. Вказане рішення фіксується в протоколі засідання ЕК. Такий здобувач вищої освіти допускається до повторного захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи протягом трьох років після закінчення Університету Ушинського.

Якщо незахищена робота отримала позитивну рецензію рецензента і ЕК ухвалила рішення про можливість повторного захисту роботи з доопрацюванням, то здобувач вищої освіти може захищати ту саму роботу з урахуванням висловлених зауважень. У разі наявності негативної рецензії, отримання негативної оцінки на захисті, ЕК ухвалює рішення про написання роботи на нову тему.

Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на захист кваліфікаційної (магістерської) роботи в час роботи ЕК щодо атестації здобувачів вищої освіти без поважної причини, його відраховують з Університету Ушинського. У протоколі засідання ЕК зазначається, що він є неатестованим у зв'язку з неявкою на засідання екзаменаційної комісії. Захистити кваліфікаційну (магістерську) роботу в такому випадку здобувач вищої освіти може за правилами, описаними вище.

У разі неявки здобувача вищої освіти з поважних причин для захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи на день, визначений розкладом захисту робіт, такий здобувач вищої освіти після пред'явлення документа, що

підтверджує поважність причин відсутності на захисті, може захистити кваліфікаційну (магістерську) роботу в інший день, але в межах часу роботи відповідної ЕК щодо атестації здобувачів вищої освіти.

Під час захисту кваліфікаційних (магістерських) робіт ведеться протокол засідання ЕК, у якому відображаються всі запитання до здобувача вищої освіти. Окремо зазначається думка членів ЕК про практичну цінність і рекомендації щодо використання пропозицій автора та рекомендації щодо подальшого навчання в аспірантурі.

Кваліфікаційні (магістерські) роботи після захисту передаються на профільну кафедру, яка підготувала магістра, де вони зберігаються протягом п'яти років. Відповідальність за їх збереження покладається на завідувача кафедри.

По завершенні роботи ЕК її голова складає звіт, у якому відображає якісні та кількісні показники захисту, пропозиції щодо вдосконалення кваліфікаційних (магістерських) досліджень.

Під час оцінювання кваліфікаційної (магістерської) роботи ЕК бере до уваги такі показники:

- актуальність обраної теми;
- чіткість формулювання об'єкта, предмета, завдань дослідження;
- логічність структури та її відповідність темі роботи;
- системність і глибина теоретичного аналізу проблеми;
- наявність огляду наукових джерел з конкретної проблематики;
- результати апробації, наявність публікацій з теми;
- достовірність та обґрунтованість висновків;
- відповідність вимогам щодо оформлення роботи;
- змістовність доповіді здобувача вищої освіти про основні результати дослідження;
- ступінь володіння здобувачем вищої освіти матеріалом дослідження;
- чіткість, аргументованість відповідей на запитання членів ЕК;

- зауваження й рекомендації рецензента (та оцінка) й наукового керівника роботи.

Критерії оцінювання з урахуванням національної шкали та шкали ECTS розробляються та затверджуються кафедрою. Розроблені критерії оцінювання кваліфікаційної (магістерської) роботи, насамперед, ураховують її теоретичний рівень, наукову новизну та практичне значення.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання
А	відмінно	Кваліфікаційна (магістерська) робота виконана самостійно, має інноваційний характер, наукову новизну та теоретичне й практичне значення. Зміст відповідає темі, меті та завданням дослідження; коректно визначений і оформлений науковий апарат; здійснений глибокий і всебічний аналіз інформаційних джерел; обґрунтовано актуальність і всебічно розкрито тему; матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними авторськими висновками, які зроблено на високому рівні узагальнення й відповідно до завдань дослідження; текст роботи оформлено відповідно до існуючих вимог. Робота повністю відповідає встановленим вимогам. Відгук наукового керівника та рецензія позитивні. Під час захисту здобувач вищої освіти демонструє глибокі знання з питань теми, оперує даними дослідження, під час доповіді вміло використовує презентацію, впевнено, вичерпно і докладно відповідає на поставлені запитання. Захист засвідчує високу обізнаність здобувача вищої освіти з предметом дослідження.
В	добре	Кваліфікаційна (магістерська) робота виконана самостійно, має інноваційний характер, наукову новизну та теоретичне й практичне значення. Зміст повною мірою відповідає темі, меті та завданням дослідження; коректно визначений і оформлений науковий апарат; здійснений глибокий і всебічний аналіз інформаційних джерел; авторські висновки здійснено на достатньому рівні узагальнення й відповідно до завдань дослідження; текст роботи оформлено відповідно до існуючих вимог,

		<p>водночас у вирішенні завдань дослідження та технічному оформленні мають місце окремі недоліки. Відгуки наукового керівника та рецензія позитивні. Під час захисту здобувач вищої освіти демонструє знання з питань теми, оперує даними дослідження, використовуючи презентацію під час доповіді, без особливих труднощів відповідає на поставлені запитання.</p>
С	добре	<p>Кваліфікаційна (магістерська) робота виконана самостійно, має наукову новизну та практичне 34 значення, зміст повною мірою відповідає темі, меті та завданням дослідження; коректно визначений і оформлений науковий апарат; здійснений аналіз інформаційних джерел; тема роботи розкрита, але мають місце окремі недоліки неprinципового характеру: в теоретичній частині поверхнево проаналізовано літературні джерела, елементи новизни чітко не представлені; авторські висновки здійснено в цілому відповідно до завдань дослідження, однак на неглибокому рівні узагальнення; текст роботи оформлено відповідно до існуючих вимог, водночас у вирішенні завдань дослідження та технічному оформленні мають місце суттєві помилки. Робота має позитивні відгуки наукового керівника та рецензента, в яких мають місце окремі зауваження. Доповідь є логічною, проголошена впевнено й вільно, відповіді на запитання членів ЕК в основному правильні.</p>
Д	задовільно	<p>Кваліфікаційна (магістерська) робота в цілому виконана самостійно, має дослідницький характер, зміст відповідає темі, меті та завданням дослідження; недостатньо коректно визначений та оформлений науковий апарат; здійснений аналіз інформаційних джерел не в повній мірі відображає сучасний стан наукової розробки досліджуваної проблеми; робота характеризується поверхневим аналізом, матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано, чітко не простежується наукове та практичне значення; авторські висновки зроблено не відповідно до завдань дослідження і на неглибокому рівні узагальнення; текст роботи в цілому оформлено згідно з вимогами, проте із значною кількістю помилок. Робота має зауваження рецензента щодо змісту. До захисту підготовлена презентація доповіді, але наочна інформація не завжди коментується; основні тези роботи в доповіді розкриті, але недостатньо обґрунтовані, нечітко сформульовано висновки, пропозиції і рекомендації. Під</p>

		час захисту здобувач вищої освіти виявляє невпевненість, показує слабкі знання питань теми, не завжди 35 дає вичерпні аргументовані відповіді на запитання; не вміє доказово обґрунтовувати свої судження.
Е	задовільно	Кваліфікаційна (магістерська) робота в цілому виконана самостійно, відповідає вимогам, має суттєві зауваження. Тема роботи в основному розкрита, зміст відповідає темі, меті та завданням, але мають місце недоліки змістовного характеру, недостатньо коректно визначений та оформлений науковий апарат; здійснений аналіз інформаційних джерел недостатньо відображає сучасний стан наукової розробки досліджуваної проблеми; авторські висновки зроблено не відповідно до завдань дослідження й на неглибокому рівні узагальнення; теоретичний розділ має характер запозичення, інформаційні матеріали не завжди ілюструють висновки, пропозиції; текст роботи оформлено не відповідно до вимог із значною кількістю грубих помилок. Рецензія і відгук містять окремі зауваження. Доповідь зроблена без використання презентації, не всі відповіді на запитання членів ЕК правильні або повні. Захист засвідчує суттєві недоліки та неповноту обізнаності здобувача вищої освіти з предметом дослідження. До захисту підготовлена презентація доповіді, але наочна інформація не коментується; основні тези роботи розкриті, але недостатньо обґрунтовані, нечітко сформульовано висновки, пропозиції і рекомендації.
Ф	незадовільно	Кваліфікаційна (магістерська) робота не відповідає вимогам, має багато суттєвих зауважень, нечітко сформульовані завдання дослідження; відсутній критичний огляд сучасних вітчизняних та зарубіжних літературних джерел, а здійснений аналіз інформаційних джерел не відображає сучасний стан наукової розробки досліджуваної проблеми; аналіз виконаний поверхнево або взагалі відсутній. Текст роботи оформлено не відповідно до вимог із значною кількістю 36 грубих помилок. У роботі немає висновків або вони носять декларативний характер. Оформлення роботи не відповідає вимогам, наведених у рекомендаціях. У відгуках наукового керівника і рецензента є критичні зауваження. Під час захисту роботи здобувач вищої освіти виявляє невпевненість, не може самостійно захищати основні положення дослідження, не дає відповіді на поставлені запитання або відповіді містять

		змістовні помилки. Захист засвідчує відсутність необхідної підготовки здобувача вищої освіти, необізнаність його з предметом дослідження.
--	--	---

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень
здобувачів вищої освіти

Показник успішності (у балах)	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A (відмінно)	відмінно
82–89	B (дуже добре)	добре
74–81	C (добре)	
64–73	D (задовільно)	задовільно
60–63	E (достатньо)	
35–59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про освіту : Закон України від 05. 09. 2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення : 04. 01. 2024 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Про вищу освіту : Закон України від 01. 07. 2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення : 27. 12. 2023 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
3. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 18 с. (Національний стандарт України). URL : <http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>.
4. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : методичні рекомендації / автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець ; Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» ; Українська бібліотечна асоціація. 117 с. URL : <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/f26324b4-f73a-497b-bf49-b88dfe90ef7f/content>
5. Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» URL : https://www.pdpu.edu.ua/doc/norm_doc/P002.pdf
6. Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» : затверджено рішенням ученої ради університету від 26. 04. 2018 р. URL : https://www.pdpu.edu.ua/doc/norm_doc/P101.pdf.
7. Положення про порядок виявлення та встановлення фактів недоброчесності у Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» : затверджено рішенням

ученої ради університету Ушинського від 18. 10. 2021 р. URL : https://pdpu.edu.ua/doc/universitet/dobro/nb/p_viyav.pdf

8. Кодекс честі учасників освітнього процесу Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» : затверджено рішенням ученої ради університету від 26. 11. 2020 р. URL : https://pdpu.edu.ua/doc/norm_doc/ZND001.pdf

9. Положення про кваліфікаційні (бакалаврські / магістерські) роботи на здобуття першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти (нова редакція) : затверджено рішенням ученої ради Університету Ушинського від 28. 04. 2022 р. URL : https://www.pdpu.edu.ua/doc/norm_doc/org.osv.proc/OSP-002.pdf.

10. Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» URL : https://www.pdpu.edu.ua/doc/universitet/yakist/polojennia/P051_2020.pdf

11. Інструкція щодо процедури технічної перевірки на наявність тестових запозичень (академічного плагіату). Одеса : Університет Ушинського, 2020. 8 с. URL : <https://pdpu.edu.ua/doc/universitet/yakist/instrukt.pdf>.

12. Бібліотека Університету Ушинського. URL : <https://library.pdpu.edu.ua/index.php>

13. «Академічна доброчесність» : інформаційний буклет для молодого дослідника / укладач О. П. Спасскова, О. А. Максим. Одеса : Університет Ушинського, 2022. 21 с. URL : https://library.pdpu.edu.ua/images/2022/ibmsad/academ_dobroch.pdf

14. Програма перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень (Strike Plagiarism). URL : <https://strikeplagiarism.com/uk/>

Зразок оформлення титульного аркушу курсової роботи:

Державний заклад «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

Історико-філологічний факультет
Кафедра історії України

КУРСОВА РОБОТА

з історії України (всесвітньої історії)

на тему:

здобувачка (ч) _____ року _____ групи
освітнього ступеня бакалавра
денної/заочної форми навчання
ОПП «Середня освіта (історія)»
спеціальності 014 Середня освіта (Історія)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник:

(науковий ступінь, учене звання)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка:

ECTS _____

Члени комісії _____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)

Одеса – 20 __ рік

Зразок оформлення титульного аркушу кваліфікаційної
(магістерської) роботи:

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

Історико-філологічний факультет
Кафедра історії України

Кваліфікаційна робота магістра

ТЕМА

Виконала (в): здобувачка (ч)
освітнього ступеня магістра
денної/заочної форми навчання
ОПП «Середня освіта (історія)»
спеціальності
014 Середня освіта (Історія)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник:

(науковий ступінь, учене звання)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Одеса – 20__рік

Зразок оформлення переліку умовних скорочень:**Перелік умовних скорочень**

- АІМК – Академія історії матеріальної культури;
- ВДНГ – Виставка досягнень народного господарства;
- ВР ІЛШ НАН України – Відділ рукописних фондів і текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України;
- ВУАН – Всеукраїнська академія наук;
- ДАК – Державний архів м. Києва;
- ДВУ – Державне видавництво України;
- ЗНТШ – Записки Наукового товариства імені Тараса Шевченка;
- ІРНБУВ НАН України – Інститут рукопису Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського Національної Академії Наук України;
- ІТНЛ – Історичне товариство Нестора-Літописця;
- КВСК – Київський відділ Слов'янського Комітету;
- КМА – Києво-Могилянська академія;
- ЛНВ – «Літературно-науковий вісник»;
- НБУВ – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського;
- УІЖ – «Український історичний журнал»;
- ЦДАВО України – Центральний державний архів вищих органів влади та управління України;
- ЦДАМЛМ України – Центральний державний архів музей літератури і мистецтва України;
- ЦДІА України (м. Київ) – Центральний державний історичний архів (м. Київ);
- WBIS – Всесвітня біографічна інформаційна система

Зразок оформлення змісту:**Зміст курсової роботи**

Перелік умовних скорочень

Вступ

Розділ 1. Назва.

Розділ 2. Назва.

Розділ 3. Назва.

Висновки

Список використаних джерел та літератури

Додатки

Зміст кваліфікаційної (магістерської) роботи

Перелік умовних скорочень

Вступ

Розділ 1. Назва.

1.1. Назва.

1.2. Назва.

Розділ 2. Назва.

2.1. Назва.

2.2. Назва.

Розділ 3. Назва.

3.1. Назва.

3.2. Назва.

Висновки

Список використаних джерел та літератури

Додатки

**Приклади оформлення списку літератури
згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація.
Бібліографічне посилання. Загальні положення
та правила складання» з урахуванням правок
(код УКНД 01.140.40)**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	Книги
Один автор	Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с.
Два авторів	Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом : навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2005. 308 с.
Три авторів	Скидан О. В., Ковальчук О. Д., Янчевський В. Л. Підприємництво у сільській місцевості : довідник. Житомир, 2013. 321 с.
Чотири автори	Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А. Київ : Украгропромпродуктивність, 2006. 106 с. Основи марикультури / Грициняк І. І. та ін. Київ : ДІА, 2013. 172 с.
П'ять і більше авторів	Екологія : навч. посіб. / Б. В. Борисюк та ін. Житомир, 2003. 174 с. Методи підвищення природної рибопродуктивності ставів / Андрющенко А. І. та ін. ; за ред. М. В. Гринжєвського. Київ, 1998. 124 с.

Коллективний автор	Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп. учасн. III Міжнар. наук.-практ. конф. / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир : Полісся, 2015. 648 с.
Багатотомне видання	<p>Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть : у 4 т. / гол. ред. В. В. Моргун. Київ : Логос, 2001. Т. 2. 636 с.</p> <p>Фауна України. В 40 т. Т. 36. Инфузории. Вып. 1. Суктории (<i>Ciliophora, Suctorea</i>) / И. В. Довгаль. Киев : Наукова думка, 2013. 271 с.</p>
За редакцією	Доклінічні дослідження ветеринарних лікарських засобів / за ред. І. Я. Коцюмбаса. Львів : Тріада плюс, 2006. 360 с.
Автор і перекладач	<p>Котлер Ф. Основы маркетинга : учеб. пособие / пер. с англ. В. Б. Боброва. Москва, 1996. 698 с.</p> <p>Брігхем Є. В. Основы фінансового менеджменту / пер. з англ. В. Біленького та ін. Київ : Молодь, 1997. 998 с.</p>
	Частина видання
Розділ книги	Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	<p>Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i> : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108.</p> <p>Скидан О. В., Судак Г. В. Розвиток сільськогосподарського підприємництва на кооперативних засадах. <i>Кооперативні читання: 2013 рік</i> : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 4–6 квіт. 2013 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2013. С. 87–91.</p>

Статті з продовжуючих та періодичних видань	<p>Якобчук В. П. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємництва в аграрній сфері. <i>Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Сер. Економіка</i>. 2013. Вип. 148. С. 31–34.</p> <p>Масловська Л. Ц., Савчук В. А. Оцінка результативності і ефективності виробництва органічної агропродовольчої продукції. <i>Агросвіт</i>. 2016. № 6. С. 23–28.</p> <p>Акмеологічні засади публічного управління / Є. І. Ходаківський та ін. <i>Вісник ЖНАЕУ</i>. 2017. № 1, т. 2. С. 45–58.</p> <p>Dankevych Ye. M., Dankevych V. Ye., Chaikin O. V. Ukraine agricultural land market formation preconditions. <i>Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis</i>. 2017. Vol. 65, №. 1. P. 259–271.</p>
	Електронні ресурси
Книги	Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика : підручник. Суми : Університетська книга, 2007. 281 с. URL: ftp://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (дата звернення: 10.11. 2017).
Законодавчі документи	<p>Про стандартизацію : Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1315-18 (дата звернення: 02.11.2017).</p> <p>Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року : проект / М-во аграр. політики та продовольства України. URL: http://minagro.gov.ua/apk?nid=16822 (дата звернення: 13.10.2017).</p>
Періодичні видання	Клітна М. Р., Брижань І. А. Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні. <i>Ефективна економіка</i> . 2013. № 10. URL: http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=2525 (дата звернення: 12.10.2017).

	<p>Neave H. Deming's 14 Points for Management: Framework for Success. <i>Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician)</i>. 2012. Vol. 36, № 5. P. 561–570. URL: http://www2.fiu.edu/~revellk/pad3003/Neave.pdf (Last accessed: 02.11.2017).</p> <p>Colletta L. Political Satire and Postmodern Irony in the Age of Stephen Colbert and Jon Stewart. <i>Journal of Popular Culture</i>. 2009. Vol. 42, № 5. P. 856–874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.x.</p>
Сторінки з веб-сайтів	<p>Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? <i>Екологія життя</i> : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua (дата звернення: 12.10.2017).</p>
	<p>Інші документи</p>
Законодавчі і нормативні документи (інструкції, накази)	<p>Конституція України : станом на 1 верес. 2016 р. / Верховна Рада України. Харків : Право, 2016. 82 с.</p> <p>Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень : Закон України від 5 жовт. 2017 р. № 2164. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 9 листоп.</p> <p>Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : затв. наказом М-ва фінансів України від 20 квіт. 2015 р. № 449. <i>Все про бухгалтерський облік</i>. 2015. № 51. С. 21–42.</p> <p>Про затвердження Порядку забезпечення доступу вищих навчальних закладів і наукових установ, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, до електронних наукових баз даних : наказ М-ва освіти і науки України від 2 серп. 2017 р. № 1110. <i>Вища школа</i>. 2017. № 7. С. 106–107</p>

Стандарти	<p>ДСТУ ISO 9001: 2001. Системи управління якістю. [Чинний від 2001-06-27]. Київ, 2001. 24 с. (Інформація та документація).</p> <p>СОУ–05.01-37-385:2006. Вода рибогосподарських підприємств. Загальні вимоги та норми. Київ : Міністерство аграрної політики України, 2006. 15 с. (Стандарт Мінагрополітики України)</p>
Патенти	<p>Комбайн рослинозбиральний універсальний : пат. 77937 Україна : МПК А01D 41/02, А01D 41/04, А01D 45/02. № а 2011 09738 ; заявл. 05.08.2011 ; опубл. 11.03.2013, Бюл. № 5.</p>
Авторські свідоцтва	<p>А. с. 1417832 ССРСР, МКИ А 01 F 15/00. Стенка рулонного пресс-подборщика / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. № 4185516 ; заявл. 22.01.87 ; опубл. 23.08.88, Бюл. № 31.</p>
Дисертації, автореферати дисертацій	<p>Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : дис. ... д-ра с.-г. наук : 03.00.16 / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир, 2011. 392 с.</p> <p>Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра с.-г. наук : 03.00.16. Житомир, 2011. 40 с.</p>
Препринти	<p>Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7 с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).</p>

Приклади оформлення літератури згідно APA style

	Схема	Приклади
Книга: 1-7 авторів	Прізвище1, Ініціали1, Прізвище2, Ініціали2, Прізвище3, Ініціали3, Прізвище4, Ініціали4, Прізвище5, Ініціали5, Прізвище6, Ініціали6, & Прізвище7, Ініціали7. (Рік). <i>Назва книги: Підназва</i> (номер видання). Місце видання: Видавництво.	Bragg, S. M. (2010). <i>Wiley revenue recognition: Rules and scenarios</i> (2nd ed.). Hoboken, NJ: Wiley. Тимошик, М. В. (2004). <i>Видавнича справа та редагування</i> . Київ: Ін Юре. Hubbard, R. G., Koehn, M. F., Omstein, S. I., Audenrode, M. V., & Royer, J. (2010). <i>The mutual fund industry: Competition and investor welfare</i> . New York, NY: Columbia University Press. Шульгін, В., Слободяник М., & Павленко В. (2014). <i>Хімія</i> . Харків: Фоліо.
Книга: 8 і більше авторів	Прізвище1, Ініціали1, Прізвище2, Ініціали2, Прізвище3, Ініціали3, Прізвище4, Ініціали4, Прізвище5, Ініціали5, Прізвище6, Ініціали6 ... Прізвище останнього автора, Ініціали. (Рік). <i>Назва книги: Підназва</i> (номер видання). Місце видання: Видавництво.	Zinn, H., Konopacki, M., Buhle, P., Watkins, J. E., Mills, S., Mullins, J. W. ... Komisar, R. (2008). <i>A people's history of American empire: A graphic adaptation</i> . New York, NY: Metropolitan Books. Прусова, В. Г., Прихач, О. С., Довгань, К. Л., Остапенко, Г. Г., Бойко, С. О., Поліщук, О. О. ... Бондар, Г. Р. (2004). <i>Математика</i> . Київ: Освіта.
Книга за редакцією	Прізвище редактора, Ініціали. (Ред.). (Рік). <i>Назва книги: Підназва</i> (номер видання). Місце видання: Видавництво.	McNamara, R. H. (Ed.). (2008). <i>Homelessness in America</i> . Westport, CT: Praeger Publishers. Ophir, A., Givoni, M., & Hanafi, S. (Eds.). (2009). <i>The power of inclusive exclusion</i> . New York, NY: Zone. Фіголь, Н. (Ред.). (2009). <i>Українська мова</i> . Київ: НТУУ "КПІ". Прусова, В. Г., Прихач, О. С., Довгань, К. Л., Остапенко, Г. Г., Бойко, С. О., Поліщук, О. О. ... Бондар, Г. Р. (Ред.). (2004). <i>Математика</i> . Київ: Освіта.
Книга: автор-організація	Назва організації. (Рік). <i>Назва книги: Підназва</i> (номер видання). (Номер звіту*). Місце видання: Видавництво. <i>*якщо це доречно</i>	Peace Corps. (2006). <i>A life inspired</i> . Washington, DC: Author. Організація ветеранів України. (1995). <i>Звитяжниці: Жінки - Герої Радянського Союзу в боях за Україну в роки Великої Вітчизняної війни</i> . Київ: Україна.

Книга без автора	Назва книги: Підназва. (Рік). (номер видання). Місце видання: Видавництво.	<p><i>Twenty-four hours a day.</i> (2010). Miami, FL: BN Publishing.</p> <p><i>Українська мова.</i> (2009). Київ: НТУУ «КПІ».</p>
Частина книги	<p>Прізвище автора глави, Ініціали. (Рік). Назва глави: Підназва. В Ініціали Прізвище редактора ^{або} укладача (відповідальність*), Назва книги: Підназва (номер видання). (сторінковий інтервал). Місце видання: Видавництво.</p> <p><i>*скорочено</i></p>	<p>Grosman, D. (2009). Writing in the dark. In T. Morrison (Ed.), <i>Burn this book</i> (pp. 22-32). New York, NY: HarperCollins Publishers.</p> <p>Farrell, S. E. (2009). Art. In D. Simmons (Ed.), <i>New critical essays on Kurt Vonnegut</i> (p. 91). New York, NY: Palgrave Macmillan.</p> <p>Балашова, Є. (2014). Стратегічні дослідження. В А. Сухоруков (Ред.), <i>Пріоритети інвестиційного забезпечення</i> (2-ге вид.). (с. 5-9). Київ: Наукова думка.</p>
Багатотомні видання	Прізвище автора багатотомної праці, Ініціали, & Прізвище редактора, Ініціали (Ред.). (Рік). Назва багатотомної праці: Підназва (номер видання). (Діапазон томів). Місце видання: Видавництво.	<p>Milton, J. (1847). <i>The prose works of John Milton</i> (Vol. 1-2). Philadelphia, PA: John W. Moore.</p> <p>Олійник, Б. , & Шевчук, С. (Ред.). (2006). <i>Вибрані твори</i> (Т. 1-2). Київ: Українська енциклопедія.</p>

Багатомне видання (окремий том)	Прізвище автора тому, Ініціали. (Рік). Назва тому: Підназва. В Ініціали Прізвище редактора (Ред.), Назва багатомної праці: Підназва (номер видання). (Номер тому, сторінковий інтервал). Місце видання: Видавництво.	Niehuis, S. (2008). Dating. In J. T. Sears (Ed.), <i>The Greenwood encyclopedia of love</i> (Vol. 6, pp. 57-60). Westport, CT: Greenwood. Олійник, Б. (2006). <i>Переклади. Публіцистика</i> . В Д. Павличко (Ред.), <i>Вибрані твори</i> (Т. 2, с. 60-61). Київ: Українська енциклопедія.
Автореферат або дисертація	Прізвище, Ініціали. (Рік). Назва роботи: Підназва. (Тип роботи з вказівкою наукового ступеня автора). Університет, в якому захищено дисертацію, Місто.	Mylott, E. (2009). <i>To flatten her sphere to a circle, mount it and take to the road: The bicycle</i> . (Master's thesis). University at Albany, State University of New York, Albany. Саленко, О. (2001). <i>Наукові основи високоефективного гідро різання</i> . (Дис. канд. техн. наук). Національний Технічний Університет України "Київський Політехнічний Інститут", Київ.
Матеріали конференцій	Прізвище, Ініціали. (Рік). Назва виступу, Відомості про конференцію. Місце видання: Видавництво.	Josang, A., Maseng, T., & Knapskog, S. J. (Eds.). (2009). <i>Identity and privacy in the Internet age, 14th Nordic conference on secure IT systems, NordSec 2009</i> . Heidelberg, Germany: Springer Berlin. Поліщук, О. (Ред.). (2008). <i>Інженерія програмного забезпечення</i> , Матеріали конференції молодих вчених. Київ: Наука.
Закони, статuti, накази	Назва закону ^{або} статуту ^{або} наказу. Номер закону § Номер розділу номер статті. (Рік затвердження).	Serve America Act. 42 U.S.C. § 12501et seq. (2009). Про Національну поліцію. № 580-VIII § розд. II ст. 6. (2015).

Урядові публікації	Назва офіційного органу. (Рік). Назва урядового документа: Підзаголовок. Місце публікації: Видавець.	U.S. Department of Justice, Federal Bureau of Investigation. (2009). <i>The FBI story</i> . Washington, DC: GPO.
Патент	Прізвище винахідника, Ініціали. (Рік публікації). Номер патенту*. Місце видання: Патентне відомство. *вказати країну	Le Van Meautte, V. (2003). U.S. Patent No. 6,601,955. Washington, DC: U.S. Patent and Trademark Office. Мацко, Г. (1999). Патент України 26933. Київ: Державне патентне відомство України.
Стаття з журналу	Прізвище, Ініціали. (Рік). Назва статті: Підназва. <i>Назва журналу</i> , Номер журналу, Сторінковий інтервал.	Benjamin, A. C. (1960). The ethics of scholarship: A discussion of problems that arise in its application. <i>Journal of Higher Education</i> , 31(9), 471-480. Роїк, М. (2014). Сучасний стан реєстрації представників роду Salix. <i>Біоенергетика</i> , 1(5), 21-23.
Стаття з газети	Прізвище, Ініціали. (Дата випуску). Назва статті: Підназва. <i>Назва газети</i> , сторінковий інтервал.	Itzkoff, D. (2010, March 31). A touch for funny bones and earlobes. <i>New York Times</i> , p. C1. Ali, A. H. (2010, April 27). 'South Park' and the informal Fatwa. <i>Wall Street Journal</i> , p. A17. Лиховид, І. (2016, Січень 15). Медичний прорив. <i>День</i> , с. 2.
Звіт з науково-дослідної роботи	Прізвище, Ініціали. (Рік). <i>Назва роботи</i> : Підназва (номер звіту). Місце видання: Видавець.	Rowe, I.L., & Carson, N.E. (1981). <i>Medical manpower in Victoria</i> (4). East Bentleigh (AU): Monash University, Department of Community Practice. Нелін, Є.Н. (2011). <i>Високовибірні резонансно-тунельні кристалоподібні пристрої обробки сигналів</i> (2332-п). Київ: НТУУ "КПІ".

Електронні ресурси	<p>БО документа*. Взято з http: ^{або} doi:</p> <p><i>* за прикладами наведеними вище (книги, журналу, газети і т.д., але без відомостей про місце видання і видавництво)</i></p>	<p>Ingwersen, P. (1992). <i>Information retrieval interaction</i>. Retrieved from http://www.db.dk/pi/iri</p> <p>Musés, C. A. (Ed.). (1961). <i>Esoteric teachings of the Tibetan Tantra</i>. Retrieved from http://www.sacred-texts.com</p> <p>Дахно, І. (2014). <i>Право інтелектуальної власності</i>. Київ: ЦУЛ. Взято з http://culonline.com.ua/full/959-pravo-intelect-vlasn_dahnopdf.html</p> <p>Itzkoff, D. (2010, March 31). A touch for funny bones and earlobes. <i>New York Times</i>, p. C1. Retrieved from www.nytimes.com</p> <p>Лиховид, І. (2016, Січень 15). Медичний прорив. <i>День</i>, с. 2-3. Взято з http://www.day.kiev.ua/ru/article/den-ukrainy/medicinskiy-proryv</p> <p>Hsueh, C. (2010). Weblog-based electronic portfolios. <i>Educational Technology Research</i>, 58(2), 11-27. doi:10.1007/s11423-008-9098-1</p>
--------------------	--	--

Приклади оформлення літератури згідно Harvard style

ГАРВАРДСЬКИЙ СТИЛЬ (HARVARD REFERENCING STYLE)

Сфера застосування: гуманітарні та суспільні науки

Правила бібліографічного опису для списку використаних джерел

В посиланні вказуються всі автори праці, якщо автори відсутні тоді вказуються редактори. Якщо авторів багато, можна ввести «та ін.» після певних прізвищ.

Назви книг, журналів зазначаються без скорочень.

Назва книги, назва статті, назва дисертації чи автореферату, назва винаходу повинні містити транслітерацію назви і у квадратних дужках назву англійською мовою. Приклад: *Systematychna Teolohiia [Systematic Theology]*.

Один і більше авторів

Схема

Прізвище перше, ініціали, Прізвище друге, ініціали, Прізвище третє, ініціали, Прізвище четверте, ініціали (рік), *Назва книги*, Номер видання, Видавництво, Місце видання, кількість сторінок

Приклади

автор

Pazura, N.V. (2015), *Zahalna kharakterystyka alternatyvnoi pedahohichmoi osvity v SShA [General characteristics of alternative pedagogical education in the USA]*, Bulletin of the National Aviation University. Pedagogy. Psychology, Kiev, 109 p.

автори

Semin, S.V., Reznikova O.O., Gorbulina V.P. ed.(2016), *Systema pidhotovky kadriv dlia syl bezpeky Ukrainy: problemy ta perspektyvy rozvytku [System of personnel training for the security forces of Ukraine: problems and prospects of development]*, analytical add, NISS, Kiev, 345p.

Книга без автора

Схема

Назва книги (рік), Номер видання, Видавництво, Місце видання, кількість сторінок

Приклад

Kontseptsiya rozvytku ekonomichnoyi osvity v Ukraini [Concept of development of economic education in Ukraine] (2004), 6, Education of Ukraine, Kiev, 401p.

Книга без автора, за редакцією

Схема

Прізвище редактора (рік), *Назва книги*, Видавництво, Місце видання, кількість сторінок

Приклад

Savchenko, A.H. red., (1990), *Nachionalna ekonomika [Natsionalna ekonomika]*, KNEU, Kyiv, 78p.

Розділ книги за редакцією

Схема

Прізвище автора розділу, Ініціали (рік), Назва розділу книги, *Назва книги*, Номер видання, ред. Ініціали Прізвище Редактора, Видавництво, Місце видання, сторінковий інтервал

Приклад

Reznikova O.O.(2011), Innovation as a factor of economic modernization, *Structural developments in the Russian industry [Innovatsii kak faktor modernizatsii ekonomiki]*, *Strukturnye izmeneniya v rossiiskoi promyshlennosti*, red. C. Perry, Macmillan Press, London, pp. 22-34

Стаття з журналу (збірника)

Схема

Прізвище, ініціали (рік), Назва статті, Назва журналу, Номер видання, Видавництво, Місце видання, сторінковий інтервал

Приклад

Gokhberg, L.M., Kuznetsova, I.A., Yasin, E.G. (2004), Innovation as a factor of economic modernization["Innovatsii kak faktor modernizatsii ekonomiki"], *Strukturnye izmeneniya v rossiiskoi promyshlennosti*, No. 5, GU-VShE, Moscow, pp. 37-74.

Стаття з журналу (збірника)(online)

Схема

Прізвище, ініціали (рік), Назва статті, Назва журналу(збірника), Номер видання. Доступно на<URL>. [Дата звернення]

Приклад

Serdyuk, T.V.(2016), Self-regulation in Ukraine: advantages and disadvantages in the current economic conditions ["Samoregulirovanie v Ukraine: preimushchestva i nedostatki v sovremennykh

ekonomicheskikh usloviyakh"], *Veche*, No. 18, Available at: <http://economy.kpi.ua/ru/node/343>.
[02.02.2017]

Дисертація, автореферат дисертації

Схема

Прізвище, ініціали (рік), Назва дисертації, Тип роботи за вказівкою вченого ступеня автора, Місце написання, кількість сторінок

Приклад

Voskresenskaya, E.V. (2003), *Legal regulation of valuation activities: dissertation* [*Pravovoe regulirovanie otsenochnoi deyatel'nosti: dis. ... kand. jurid. nauk*], St. Petersburg, 187 p.